

Rumenonogi galeb

Bliža se prijetni čas poletnega oddiha in preživljanja zasluženega dopusta ob morju. Prva ptica, na katero pomislimo v povezavi z morjem, je nedvomno - galeb.

Borut Rubinič

Galebi *Laridae* spadajo v samostojno in glede na način življenja zelo specializirano družino, ki se je razvila iz bolj raznolike skupine pobjeznikov *Charadriiformes*. Življenju ob vodah, bodisi slanih ali sladkih, so dobro prilagojeni. Perje galebov je večinoma svetle barve, po spodnji strani so skoraj brez izjeme beli. Zaradi tega so iz vode skoraj nevidni in jim je močno olajšan lov rib in glavonožcev. Aerodinamično telo in izrazito sloke in špičaste peruti jim omogočajo izredne letalne sposobnosti in roparski način prehranjevanja. Galebi so tudi dobri plavalci. Perje je pred vodo zaščiteno s tanko maščobno prevleko, ki jo s kljunom nanašajo na perje iz trtične žleze. Plavalna kožica med nožnimi prsti jim omogoča boljše plavanje.

Gnezdo galebov je plitva kotanjica na tleh, obložena z večjim ali manjšim številom vejic ali kakim drugim rastlinskim materialom. Gnezdo je pogosto obloženo s kostmi, plastiko, polivinilom in drugimi organskimi in umetnimi materiali. Galebi pogosto gnezdijo na večjih ali manjših otokih, skalnih čerch in na policah strmih klifov, v zadnjem času celo na strehah ali stenah stavb. Tako imajo plenilci težji dostop do gnezd, ki bi jim izpostavljena gnezda na tleh predstavljala pravo pogrnjeno mizo.

Rumenonogi galeb *Larus cachinnans* je najpogostejši galeb, ki ga poleti in pozimi srečujemo v naših obmorskih krajih. Pogosto ga lahko vidimo tudi ob večjih rekah v notranjosti. V Sloveniji gnezdita rečni galeb *Larus ridibundus* (v osrednji Sloveniji) in rumenonogi galeb (ob naši obali). Rumenonogi galeb spada med velike vrste galebov, ima masiven kljun in kompaktno telo. Spolno zrelost doseže šele v svojem četrtem letu starosti, v času dozorevanja kar osemkrat menja perje. To je najlepše opazno, ko se "grdi raček" iz rjavo grahostega poletenčka postopoma pregoli v povsem belo ptico s sivomodrimi krili in hrptom. Kljun, ki je sprva črn, postane živo rumen z rdečo piko na spodnji čeljusti (t.i. gonialna pika). Pika ima za mladiče razpoznavni pomen. Galebi menjajo perje, tako kot vse druge ptice, dvakrat letno, pri čemer so poleti obarvani drugače kot pozimi. Pojav je znan kot sezonska variacija perja in ločimo zimsko in poletno obarvanost. Pozimi so rumenonogi galebi po sicer beli glavi

posuti s temnimi pikami. Kljun in noge so poleti živo rumene, pozimi se obarvajo bolj blede rumeno.

Rumenonogi galeb je tipična morska ptica, ki večino življenja preživi ob morju. Hrani se predvsem z glavonožci in manjšimi ribami, v zadnjem času se vse več galebov zadržuje na smetiščih, kjer stikajo za raznovrstnimi ostanki človeške hrane. S to prilagoditvijo na človeka in njegovo bližino nekoliko izgubljajo ugled, saj se v človeških očeh iz

elegantnih morskih vladarjev spremenijo v cenene smetiščne berače. Vse več je tudi zastrupitev, ki so posledica zaužitja različnih strupenih snovi na smetiščih. Poleti se pogosto cele jate galebov okužijo s salmonelo. Druga pomembna prilagoditev spremembam v okolju, ki je še posebej opazna prav pri rumenonogem galebu, je tudi gnezdenje v neposredni bližini človeka. Tako na primer v Trstu in v mnogih drugih sredozemskih obmorskih mestih večstoglavne kolonije rumenonogih galebov gnezdijo na strehah mestnih stavb. Vendar so rumenonogi galebi, kljub vsem prilagoditvam človeku, še vedno zelo občutljivi za neprimerne človekove posege in prevelika vznemirjanja v času gnezdenja. Ob rednem pobiranju jajc v kolonijah rumenonogih galebov in neprestanem vznemirjanju postanejo galebi agresivni.

Agresija in stres se pri pticah, ki imajo zapleteno socialno ureditev, kaže v povečani nestrpnosti znotraj kolonije in celo kanibalizmu.

Pogosto so mladiči žrtve lastnih staršev, ko je socialno življenje kolonije rumenonogih galebov že povsem v razsulu zaradi neprestanih vznemirjanj.

Zaradi vseh teh razlogov je nujno potrebna obzirnost v bližini gnezdišč. Tudi, ali bolje rečeno predvsem na Sečoveljskih solinah, ki so edino redno gnezdišče rumenonogega galeba pri nas. Navkljub sedanjí številčni stabilnosti vrste moramo narediti vse, kar je v naših močeh, da bodo tudi naši zanamci lahko uživali v veličastnosti teh lepih ptic.

foto: Borut Rubinič

Rumenonogi galeb v drugem zimskem perju